Renew the Book onderzoek: wat wil de lezer?

13-04-2026 09:08

De Nederlandse lezer is trouw aan het boek, maar verwacht wel dat het boekenvak meebeweegt met de tijd. Dat blijkt uit Lezers in Beeld 2026, het nieuwe onderzoeksrapport van Renew the Book, gebaseerd op een enquête onder 211 actieve lezers in Nederland.

De uitkomst is helder: lezers houden van papier, omarmen digitaal steeds meer, maar lopen nog te vaak vast op gesloten systemen, onvolledige vindbaarheid en een digitale ervaring die achterblijft bij wat ze inmiddels gewend zijn in andere media.

Het rapport biedt een actueel en waardevol inkijkje in wat lezers vandaag verwachten van uitgevers, boekverkopers, bibliotheken en platforms. En dat beeld is relevanter dan ooit. Want wie wil begrijpen waar de groeikansen voor het boekenvak liggen, moet niet alleen naar technologie of interne processen kijken, maar juist naar de concrete wensen en frustraties van lezers zelf.

Een van de opvallendste inzichten uit het onderzoek is dat papier nog altijd dominant is, maar digitaal lezen stevig is ingeburgerd. Papieren boeken zijn voor de grootste groep lezers nog steeds het favoriete format, terwijl de e-reader een stevige tweede positie heeft. Daarmee bevestigt het onderzoek een van de overkoepelende conclusies uit het rapport: de lezer is nog steeds paper-first, maar digitaal wordt nadrukkelijk omarmd. Voor het boekenvak betekent dat dat innovatie niet moet vertrekken vanuit óf papier óf digitaal, maar vanuit slimme combinaties van beide.

Minstens zo duidelijk is de tweede overkoepelende conclusie: digitale flexibiliteit is de grootste wens van

lezers. Lezers willen niet vastzitten aan één format, één app of één platform. Zij willen makkelijker kunnen wisselen tussen ebook en luisterboek, titels kunnen combineren, systemen beter op elkaar laten aansluiten en minder last hebben van platform lock-in. Juist daar liggen grote kansen voor innovatie: niet alleen in technologie, maar vooral in gebruiksgemak en productontwikkeling.

Een derde belangrijke uitkomst: prijs is een serieuze drempel. Vooral papieren boeken worden door veel respondenten als duur ervaren. Dat raakt direct aan een bredere vraag voor de sector: hoe houd je lezen toegankelijk én waardevol? De prijsgevoeligheid die uit het onderzoek naar voren komt, laat zien dat innovatie ook moet gaan over nieuwe proposities, slimmere bundels en beter doordachte abonnements- en prijsmodellen. De lezer vraagt niet per se om méér aanbod, maar om aanbod dat beter past bij gebruik, behoefte en budget.

Misschien wel het scherpste signaal uit het rapport gaat over AI. De houding van lezers tegenover volledig of deels met AI gemaakte boeken is uitgesproken kritisch. Daarmee bevestigt het onderzoek opnieuw een van de belangrijkste overkoepelende conclusies: de weerstand tegen AI in de inhoudelijke creatie van boeken is groot. Lezers willen vooral weten waar AI is ingezet en verwachten transparantie zodra technologie de inhoud van een boek raakt. Dat sluit aan op een vierde brede conclusie uit het rapport: betere informatie en vindbaarheid zijn cruciale actiepunten. Lezers willen niet alleen weten waar een boek over gaat, maar ook hoe het is geschreven, of reviews betrouwbaar zijn, hoe een serie in elkaar zit en of een titel inhoudelijk echt bij hen past.

Volgens Renew the Book laat het onderzoek daarmee iets fundamenteels zien: de grootste verbeterkansen voor het boekenvak zitten niet alleen in nieuwe technologie, maar juist in een betere leeservaring, slimmer gekozen formats, transparantere informatie en een gebruiksvriendelijker ecosysteem. Het gaat niet om méér digitale lagen toevoegen, maar om relevantere, betere en lezersgerichtere keuzes.

Het onderzoek ‘Lezers in beeld’ sluit op een aantal punten aan op de in maart gepubliceerde ‘Innovatieradar’ waar de kansen voor innovatie direct aansluiten op concrete lezersfricties.

Hieruit blijkt dat de grootste kansen zitten dus niet alleen in ‘meer tech’ zitten, maar in:

- betere ontdekking
- slimmere data-inzet
- cross-format proposities
- nieuwe prijs- en abonnementsmodellen
- betere vindbaarheid en metadata
- zorgvuldige, transparante AI-toepassing
- een soepelere totale leeservaring

De sector weet goed waar de noodzaak tot vernieuwen ligt — en dit lezersonderzoek bevestigt dat die richting klopt, mits die innovatie voelbaar wordt in hun eigen ervaring.

Het onderzoek Lezers in Beeld 2026 is gedaan om inzicht te krijgen in de behoeften van de klant/lezer/lener, waar het boekenvak inspiratie uit kan halen voor nieuwe initiatieven en innovaties. Niet met abstracte innovatietaal, maar met concrete signalen vanuit de lezer zelf.

Wie wil weten waar het boekenvak volgens lezers nu echt moet vernieuwen, download hier het volledige rapport

David Huijzer